

Aan de Minister van Asiel en Migratie

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats-en
Bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Wet herziening regels niet tijdig beslissen in
vreemdelingenzaken (35 749)

Datum
24 januari 2025

Onze referentie
6165457

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

De EK heeft op 23 oktober 2024 verslag uitgebracht bij het wetsvoorstel definitieve afschaffing dwangsommen IND (Wet herziening regels niet tijdig beslissen in vreemdelingenzaken). Het wetsvoorstel strekt tot afschaffing van de *bestuurlijke dwangsom* in vreemdelingenzaken. De nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening bij de EK.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in stemmen met:

- de nota n.a.v het verslag en
- indiening bij de EK.

3. Kernpunten en politieke context

Verschil bestuurlijke dwangsom en rechterlijke dwangsom

Als de IND de beslissing op de aanvraag om asiel of regulier verblijf niet binnen de wettelijke beslistermijn neemt, verbeurt zij na ingebrekestelling automatisch een dwangsom voor elke dag dat de beslissing uitblijft. Dat is de bestuurlijke dwangsom. De bestuurlijke dwangsom kan oplopen tot € 1.442,- per zaak.

De rechterlijke dwangsom is de dwangsom die de rechter oplegt bij het overschrijden van de beslistermijn. Die kan oplopen tot € 15.000,- per zaak.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 30 november 2022 bepaald dat afschaffing van de rechterlijke dwangsom, zonder een alternatief dwangmiddel om tijdige beslissingen af te dwingen, in strijd is met het EU-recht. Na deze uitspraak is het wetsvoorstel zo aangepast dat alleen nog de bestuurlijke dwangsom wordt afgeschaft in alle vreemdelingenzaken – zowel asiel als regulier verblijf. Naar aanleiding van het regeerprogramma wordt momenteel onderzocht of het juridische toch mogelijk is om de rechterlijke dwangsom af te schaffen.

Verslag EK en voorgestelde beantwoording nota n.a.v. het verslag

Inbreng is geleverd door de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, PvdD, ChristenUnie en de SGP. De belangrijkste vragen en de voorgestelde reactie daarop zijn als volgt.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats-en
Bestuursrecht

Nut en noodzaak / problemen in uitvoeringspraktijk

Datum
24 januari 2025

De fracties van GroenLinks-PvdA, D66, PvdD, ChristenUnie vragen naar nut en noodzaak van afschaffing van de bestuurlijke dwangsom. In reactie daarop wordt aangegeven dat nut en noodzaak van het wetsvoorstel zitten in het feit dat de bestuurlijke dwangsom niet zorgt voor snellere besluitvorming en ook niet wordt vereist door het EU-recht, maar de overheid wel veel geld kost: ongeveer € 21 miljoen euro tot en met 2025. Het doel van de bestuurlijke dwangsom is het bevorderen van tijdige besluitvorming; dat effect heeft de bestuurlijke dwangsom niet meer. Daardoor zijn de hoge kosten daarvan ook niet meer goed uitlegbaar.

Onze referentie
6165457

Er is ook kritiek op de oorzaken van de problemen in uitvoeringspraktijk. In reactie daarop wordt aangegeven dat de IND er alles aan doet om doorlooptijden te verbeteren. Grote werkvoorraad, hoge asielinstream en krapte op de arbeidsmarkt bemoeilijken tijdige besluitvorming. Ook wordt verwezen naar meerdere brieven aan de TK over maatregelen die de IND treft om de doorlooptijden te verbeteren en de brieven over de MPP 2024 waarin prognoses over de asielinstream en -uitstroom zijn opgenomen.

Aanpassing rechterlijke dwangsom

De SGP-fractie vraagt naar mogelijkheden voor (onderzoek naar) een minder ruimhartige regeling voor rechterlijke dwangsommen. Vermeld wordt, zoals hiervoor al is opgemerkt, dat de regering voornemens is de rechterlijke dwangsom in het vreemdelingenrecht af te schaffen en dat in de brief aan de TK van 14 november 2024 inzake de planning van wetgeving uit hoofdstuk 2 van het Regeerprogramma is aangegeven dat op dit moment wordt onderzocht of dit juridisch toch mogelijk is. Aangegeven wordt dat de TK en de EK zo spoedig mogelijk over de uitkomst van dit onderzoek worden geïnformeerd.

4. Toelichting

4.1 Inhoud wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel bestaat uit twee onderdelen:

A) Afschaffing van de bestuurlijke dwangsom in vreemdelingenzaken - zowel asiel als regulier. De rechterlijke dwangsom wordt gehandhaafd bij nota van wijziging.

B) De extra verlengingsmogelijkheid van de beslistermijn in asielzaken (3 maanden). Dit onderdeel zit ook in het wetsvoorstel verlenging beslistermijnen in asiel- en nareiszaken, voor het geval dat dat wetsvoorstel sneller in werking kan treden. Het laatstgenoemde wetsvoorstel wordt naar verwachting op 4 maart plenair behandeld door de TK, onder voorbehoud dat het tweede verslag op tijd is beantwoord. De beantwoording wordt u binnenkort voorgelegd. Dit onderdeel van het wetsvoorstel geldt tot aan inwerkingtreding van het Asiel- en migratiepact in juni 2026 (bevat de nieuwe beslistermijnen in asielzaken).

4.2 Afstemming

De nota n.a.v. het verslag is afgestemd met DGM/DMB & DRM en IND.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Deze beslisnota wordt geheel openbaar bij het verzenden van de stukken aan het parlement, met uitzondering van de persoonsgegevens van de betrokken ambtenaren.

Datum
24 januari 2025

Onze referentie
6165457